

Länsi-Helsingin raitiotien hankesuunnitelma (esitys yhtymäkokoukselle, AK)

Hallitus 14.06.2024 § 69
584/00.01.013.0132/2024

Esittelijä Toimitusjohtaja Tommi Fred
Valmistelijat Vesihuollon toimialajohtaja Mari Heinonen, puh. 050 320 3909
Vesihuollon investoinnit -osaston johtaja Jarno Köykkä, puh. 040 044 2753

Hankkeen tausta ja toteutustarve

Länsi-Helsingin raitiotiehankeessa rakennetaan uutta pikaraitiotiekiskoa 10,5 km sekä kaupunkiraitiotietä 3,2 km. Hankkeen lopputuloksena liikennöinnin voi aloittaa uusi raitiotielinja Erottajan Kolmikulmalta Meilahden, Huopalahdentien, Vihdintien ja Kaupintien kautta Kaaren kauppakeskukselle. Uudella kaupunkiraitiotiellä saavutetaan uusi rataväli osalle raitiotielinjoista, jolla luodaan uudelle raitiotielinjalle paremmat liikenneolosuhteet Mannerheimintiellä. Hankkeessa luodaan puitteet Huopalahdentien ja Vihdintien bulevardikaduille, Niemenmäen länsipuolen, Munkkivuoren ostoskeskuksen, Haagan ympyrän ja Länsi-Haagan täydennysrakentamiselle. Uusia asuntoja on reitin varrelle kaavailtu 14 000 helsinkiläiselle ja tiloja 6 000 työpaikalle.

Helsingin kaupunkiympäristölautakunta päätti kokouksessaan 9.1.2024 hyväksyä 10.11.2023 päivätyn Länsi-Helsingin raitioteiden hankesuunnitelman hankkeen toteutuksen ohjeena noudatettavaksi äänin 7-6. Kaupunkiliikenne Oy tekee investointipäätöksen Helsingin kaupungin hyväksymän toteutuspäätöksen ja hankesuunnitelman päätöksenteon mukaisesta Länsi-Helsingin raitiotiet -hankkeesta viimeistään syksyn 2024 aikana.

Länsi-Helsingin raitiotien arvioitu kustannus on hankesuunnitelman mukaan noin 310 milj. euroa, josta valtion MAL-rahoitusta on luvattu 105 milj. euroa. MAL-rahoitus ei koske HSY:n osuutta.

Länsi-Helsingin raitiotiehankeeseen sisällytetään linjan varrella olevia muita maanrakennus-, kadunrakennus- ja kunnallisteknisiä töitä. Nämä rakennustyöt liittyvät ympäröivän maankäytön kehittämiseen ja alueiden kunnallistekniikan parantamiseen. Osa hankkeeseen liitetyistä katuosuuksista saattaa rajautua jatkotarkastelussa ja näille on esitetty omat kustannusarviot.

Hanke aiheuttaa merkittäviä ja mittavia vesihuollon johtosiirtoja ja lisäksi samalla toteutetaan muita HSY:n verkostojen kannalta tarpeellisia vesihuollon saneeraus- ja investointitöitä urakka-alueella. Alueella tullaan todennäköisesti toteuttamaan työn aikana vesihuollon tilapäisjärjestelyjä vesihuoltopalvelujen turvaamiseksi.

Vesihuollon suunnitelmat ja toteutus

Huopalahdentiellä ja Vihdintiellä on toteutettu kaupungin hankesuunnitelmaa tukemaan KTYS-suunnittelua, johon on sisältynyt vesihuollon saneeraus- ja johtosiirtosuunnittelu. Länsi-Helsingin raitiotiehanke reitillä sijaitsee laajasti saneerattavaa verkostoa, pakollista kaavoituksen mukaisesta laajennuksesta johtuvaa vesihuoltoverkoston rakentamista sekä myös hankkeesta aiheutuvaa johtosiirtoa. Hankkeen yhteydessä laaditaan vesihuollon tarkemmat suunnitelmat, joiden pohjana käytetään HSY:n laatimia esisuunnitelmia sekä em. KTYS-suunnitelmia. Jatkosuunnitelmat laaditaan HSY:n ohjauksessa ja hyväksyminä.

Länsi-Helsingin raitiotie toteutetaan allianssimallilla. Allianssimallia on täydennetty nk. ohjelma-allianssimallilla, missä Länsi-Helsingin raitiotien kahden allianssin suunnittelu- ja rakentamisosapuolilla on mahdollisuudet päästä allianssikumppaniksi ilman erillistä hankintavaihetta Länsisataman pikaraitiotie- ja Viikin-Malmin pikaraitiotie -hankkeisiin allianssikumppaniksi option kaltaisilla järjestelyillä.

Helsingin kaupunki ja Kaupunkiliikenne Oy ovat esittäneet HSY:lle toiveen, että HSY on yksi tilaajaosapuoli tulevassa allianssissa. Päätös osallistumisesta allianssiin tuodaan HSY:n hallituksen käsittelyyn erikseen.

Kustannukset

Vesihuollon kustannukset HSY:lle perustuvat osittain KTYS-suunnitelmien kustannusarvioihin ja osittain kokemusperäisten yksikkökustannushintojen avulla metrimäärin laskettuihin kustannuksiin, kokonaiskustannusarvion ollessa alkuperäiselle hankkeelle noin 48,7 milj. euroa (alv 0 %). Hankkeen tarjouspyyntöön liitettävien, mahdollisesti jatkotarkastelussa hankkeen ulkopuolelle jäävien osuuksien kustannusarvio on 6,5 milj. euroa. Yhteenlaskettu summa on tällöin 55,2 milj. euroa.

Kaupunkien hankkeiden tarpeesta lähtevien johtosiirtojen kustannukset jaetaan HSY:n ja jäsenkuntien välisen kt-sopimuksen alustavan esityksen mukaisesti johtojen iän mukaan hankkeen ja HSY:n kesken, jolloin HSY:n osuus on 10 ensimmäisen käyttövuoden jälkeen 2,5 % / johdon käyttövuosi. Vesihuollon kustannukset on esitetty hankesuunnitelmassa.

Aikataulu

Rakennustöiden rakentamista edeltää kilpailutusvaihe kesästä 2024 syksyyn 2024, jonka lopputuloksena valitaan kaksi allianssikumppania. Valinnan jälkeen aloitetaan hankkeiden kehitysvaiheet, joissa pyritään löytämään riski- ja säästökohteita, joita työstämällä pyritään löytämään kustannussäästöjä hankkeelle. Kehitysvaiheen on määrä kestää 2025 loppuvuoteen, minkä jälkeen rakentaminen voidaan alkaa, edellyttäen, että alkuperäinen budjetti ei ole ylittynyt. Ylityksen seurauksena vaadittaneen uusi hankintapäätös. Hankkeen on määrä valmistua, ja uuden raitiotielinjan olla käytössä vuonna 2031 loppuun mennessä.

HSY:n hallintosäännön 8 §:n 14-kohdan mukaan hallitus hyväksyy vesi- ja jätehuollon verkostoja, laitoksia, rakennuksia, rakennelmia, laitteita ja maanrakennushankkeita koskevat hankesuunnitelmat, ellei tehtävä kuulu yhtymäkokoukselle, sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista.

Mikäli hankesuunnitelman arvonlisäveroton alustava kustannusarvio ylittää 30 milj. euroa, tulee se viedä yhtymäkokouksen hyväksyttäväksi (yhtymäkokouksen päätös 9.10.2009 § 11).

Päätösehdotus (TF)

Hallitus päättää

- a. esittää yhtymäkokoukselle, että se hyväksyy Länsi-Helsingin raitiotien hankesuunnitelman siten, että hankkeen kustannukset vuoden 2024 hintatasossa ovat enintään 55,2 milj. euroa (alv 0 %),
- b. Allianssin osapuoleksi liittymisestä ja hankinnoista päätetään erikseen HSY:n hallituksessa,
- c. oikeuttaa vesihuollon toimialajohtajan allekirjoittamaan ja sopimaan Länsi-Helsingin ratikkaa koskevan toteutussopimuksen Helsingin kaupungin ja Kaupunkiliikenteen kanssa hankkeesta.

Päätös

Hallitus päätti ehdotuksen mukaan.